

In memoriam Fonyó Zsolt

Fonyó Zsolt

1943 - 2005

Megdöbbenve és nagyon szomorúan állok itt most földi porhüvelyed szálnalmasan kicsiny maradványa előtt kedves jó barátom Zsolt, akit oly sok szempontból tiszteltek. Tiszteltek mindenek előtt mint embert a szó nemes értelmében, aki embertársaival, kollégáival, munkatársaival és tanítványaival szemben mindig jószándékról tett tanúságot, példamutató volt szorgalmával és sohasem hivatkozott képességeivel vagy eredményeivel. Az életed utolsó hónapjaiban rádmért nehéz sorsodat is olyan méltósággal és szerénységgel viselted, ami előtt fejet kell hajtanunk. Tiszteltek továbbá mint azt a kiváló tehetségű szakembert, aki a természettudományok terén talán legnehezebben megvalósíthatót testesítette meg számomra: ragyogóan egyesítetted a magasan képzett elméleti kutatót és a gyakorlati műszaki érzéket kívánó, alkotó mérnököt.

1967-ben szerezted meg vegyész mérnöki diplomádat a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Veszprémi egyetemi éveid alatt éppen nem találkozhattunk, mert az utánatok következő évfolyam volt az első, akiket oktathattam. Így sajnos nem szólíthatlak Téged tanítványomnak, pedig büszke volnék rá.

Mint fiatal diplomás előbb az Olajtervhez kerültél, majd 1974-ben a Budapesti Műszaki Egyetemre. Egy évig voltál a tokiói egyetemen, majd hat éven át a zürichi ETH-n – Európa egyik legrangosabb műszaki egyetemén – vendégprofesszor. Hazajövedel után, 1994-től kezdve egész haláloedig pedig mint egyetemi tanár vezetted a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyipari Műveletek Tanszékét.

Igen gazdag szellemi termést és számos mérnöki alkotást hagyta az utókorra.

7 Könyvnek, 7 könyvrészletnek és több, mint 300, nemzetközi folyóiratokban megjelent tudományos közleménynek voltál

szerzője vagy társszerzője. Ez utóbbiaknak a tudomány fejlődésére gyakorolt hatását mintegy 1300 hivatkozás jelzi. Egyetemi előadásaid alapján 1971 óta hallgatók ezrei tanultak Tőled különböző vegyész mérnöki alapismereteket és több, mint két tucat PhD vagy kandidátusi kutatómunkát irányítottál. Könyveid közül a nívódíjas Rektifikálás, illetve a Vegyipari Művelettani Alapismeretek c. munkák a magyar vegyész mérnök-képzés általánosan használt tankönyveivé váltak.

Legfontosabb tudományos eredményeidből itt természetesen csak apró töredékeket tudok megemlíteni. Ilyen pl. a termikus elválasztási műveletek energetikai javításának termodinamikai megalapozása, a különleges kémiai komponens-elválasztási eljárások fejlesztése, az energiaintegrációs és hőszivattyús technológiák szintézisének korlátozásos módszerei, az ipari hőcserélő rendszerek szintézisének új szűkületi rendezőelve, vagy a teljes vegyipari folyamatok tervezésének integrált stratégiája, különös tekintettel ennek lehetőleg környezetbarát jellegére. Ezeket az Általad kidolgozott és publikált elveket ma világszerte felhasználják a vegyipari folyamatok tervezésénél és irányításánál.

Témavezetője, vagy résztvevője voltál nagyon sok – szám szerint 34 - megvalósított vegyipari, kőolajipari és petrokémiai üzem tervezésének vagy technológiai fejlesztésének. E szakmai alkotások közé olyan művek tartoznak, mint például a Dunai Finomító 3Mt/év kapacitású desztilláló üzemének szétválasztó oszlopai, számos hazai és svájci vegyipari és kőolajipari üzem intenzifikálása, műszaki kémiai eljárások környezetközpontú fejlesztése és energetikai javítása, szennyvizek újrahasznosításának környezetvédelmi célú felülvizsgálata, továbbá petrokémiai üzemek rekonstrukciójához kapcsolódó, kapacitást bővítő és termék minőséget javító programok megvalósítása.

Rendkívül aktív voltál a tudományos közéletben is: 6 nemzetközi szervezetben képviselted hazánkat, így pl. titkára voltál az EURECHA - nak, ennek a több mint 100 egyetemet tömörítő európai szervezetnek, amely a számítástechnikának a vegyész mérnöki oktatásban való felhasználását segíti elő, valamint tagja voltál a CHISA nemzetközi tanácsadó testületének. De természetesen a hazai tudományos közéletben is kivettted részedet mint az Akadémia Műszaki Kémiai Bizottságának elnöke, az Akadémia Doktori Tanácsának tagja, vagy a Magyar Kémikusok Egyesülete Műszaki Kémiai Szakosztályának elnöke.

Szerencsére nem maradt el munkád elismerése sem: 1995-ben az Év Oktatója lettél a Műszaki Egyetemen, 1998-ban a Varga József érmet nyerted el és a Magyar Tudományos Akadémia pedig 1998-ban levelező, majd 2004-ben rendes tagjává választott.

Fiatalon távoztál közülünk Zsolt, és bár teljes életművet hagytál magad után, de munkád gyümölcseit learatni korai elmeneteled miatt sajnós csak részben volt lehetőséged. Munkádat ezután már tanítványaid folytatják, akik gazdagon meríthetnek szakmai örökségedből, mindabból, amit alkottál.

Én pedig, aki most a Magyar Tudományos Akadémia és annak Kémiai Tudományok Osztálya nevében búcsúzom Tőled, ígérem, hogy emlékedet szeretettel megőrizzük.

Isten veled!

Inczédy János